

- принцип індивідуалізації навчально-виховного процесу, передбачає урахування здібностей, схильностей і можливостей студентів, специфіки, умов і компетентних вимог різних видів наступної трудової діяльності;
- принцип зворотного зв'язку на основі моніторингу і аналізу результатів виробничої діяльності підготовлених фахівців для корекції змісту навчальних курсів і програм;
- різноманітність і гнучкість освітньо-кваліфікаційних схем і траєкторій отримання освіти: школа-ПГТУ-фірма; профліцей-технікум (коледж)-ПГТУ-фірма; всередині ПГТУ широкий спектр комбінацій спеціальностей на різних рівнях бакалавр-фахівець-магістр і додаткової корпоративної підготовки;
- корпоративність і єдність цілей навчального, навчального і роботодавця в процесі підготовки фахівців;
- принцип перспективності навчання, передбачає опереження потреб розвитку виробництва і ринку праці.

Об'єднання зусиль різнорівневих і різнопрофільних навчальних закладів, промислових підприємств і бізнесу в справу підготовки висококваліфікованих кадрів отримує всі ознаки і переваги ВУЗа нового типу - корпоративного університету.

РОЛЬ СТЕРЕОТИПІВ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Волянська Мар'яна Романівна

Національний університет "Львівська політехніка"
79013, вул. С. Бандери, 12, м. Львів, Україна

Розглянуто значення та роль стереотипів в системі освіти. Висвітлено вплив стереотипів на педагогічну діяльність.

Система освіти є важливим соціальним інститутом. Основною функцією сучасної освіти – надання необхідних знань, умінь та навичок, що регулюються відповідними нормами. Але стандарти (стереотипи) традиційної освіти формують особистість, що не здатна критично мислити, критично сприймати будь-яку інформацію, висувати та відстоювати свою власну позицію та ідеї, навчає мислити не виходячи за традиційні рамки мислення.

Як зазначає С.Д. Максименко "традиційна система навчання спрямована на те, щоб максимально "об'єктувати" студента. Таке навчання дуже мало сприяє розвитку, а якщо і сприяє, то лише через опір" [2, 128].

Костюк Г.С. характеризує процес навчання зазначає, що: «Навчання – це керування учінням, тобто навчальною діяльністю студентів, спрямованою на оволодіння знаннями, вміннями й іншими суспільними цінностями, а через нього й керування психічним розвитком студентів, становленням їхніх розумових, ідейних, моральних, трудових та інших якостей» [5, 20].

У педагогічних теоріях критичної педагогіки (Л.Альтюссер) зазначено, що мета освіти – не розвивати таланти людини, а нав'язувати їй певну суспільну роль шляхом умілого конструювання особистості. Формування особистості здійснюється за допомогою "прихованої

навчальної програми”, яка передбачає не пряме нав’язування тих чи інших принципів, а підбір відповідних їм завдань і прикладів. Підручники ж містять не просто навчальну інформацію, а зашифровані стереотипи та впровадження бажаних для даного суспільства переваг [1].

Професійні стереотипи – це досягнення високого рівня майстерності не тільки знань, але й автоматизованих умінь і навичок, управління якими відбувається під впливом підсвідомих установок, а не свідомості [3, с.139].

Н.Ю. Посталюк визначає педагогічні стереотипи як поведінкові, когнітивні, афективні еталони, на які орієнтується педагог у своїй професійній діяльності – це стереотипи мислення, емоцій, реакцій, поведінки. На певному етапі молодому педагогу-практику вони є необхідними та допомагають вихователю швидко орієнтуватися у різноманітних ситуаціях, будувати свою діяльність у реальних початково-виховних умовах [4].

Стереотипи впливають на педагогічну діяльність та є своєрідними бар’єрами ефективної педагогічної взаємодії. Проблеми педагогічної взаємодії виникають тоді, коли педагог в процесі подачі матеріалу спотворює зміст інформації згідно з сформованими у нього власними стереотипами, та через стереотипність мислення. Дотримуючись такої позиції, свідомо чи несвідомо, відбувається нав’язування педагогом своїх поглядів, переконань, думок, ціннісних орієнтацій та ін.

Таким чином, важливим моментом в процесі формування інформаційних повідомлень є:

1. вміння педагога проаналізувати інформацію, що подається та виявити чи не спотворена вона власними педагогічними стереотипами;
2. вміння визначити стереотипи, що є перешкодою для ефективного сприйняття;
3. будувати інформаційне повідомлення необхідно з метою усунення стереотипності.

Література

1. Альтюссер Л. Эссе по идеологии / Л.Альтюссер. – Нью-Йорк: Версо, 1993. – 120с.
2. Максименко С.Д. Генезис существования личности. - К.: Изд-во ООО «КММ», 2006. – 240 с.
3. Петренко В.Ф. Семантический анализ профессиональных стереотипов // Вопросы психологии. – 1986. – № 3. – С. 133-143.
4. Планирование профессиональной карьеры / Сост. – Н.Ю. Посталюк. – Самара: Профи, 2001. – 31 с.
5. Психологічна наука, вчитель, учень/ За ред. В.І. Войтка. – К.: Рад. школа, 1979. – 182 с.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Вятчаніна Людмила Іванівна

Київський славістичний університет 03150,
вул. Анрі Барбюса, 9, м. Київ, Україна

Аналізуються шляхи формування екологічної культури майбутніх керівників навчальних закладів, доведено, що вимоги екологічної культури мають стати складовою їх світогляду, запорукою порятунку довкілля.